Vänersborgs kommun

Översyn av förskole- och grundskoleorganisationen

Vänersborgs kommun

Varför en översyn?

- Som många andra kommuner i Sverige står Vänersborgs kommun i och inför en demografisk utmaning med färre barn som föds och en åldrade befolkning.
- Utifrån minskade födelsetal 2023, 2024 och 2025 samt prognoser om sjunkande barn- och elevantal kommande tio år har barn- och utbildningsförvaltningen påbörjat en översyn av förskole- och grundskoleorganisationen.
- Syftet med översynen är att kartlägga nuvarande förskole- och grundskolestruktur för att kunna skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar organisation med höjda kunskapsresultat där fler elever når gymnasiebehörighet.
- Barn- och utbildningsförvaltningen strävar efter:

1. En **likvärdig utbildning** som innebär att alla barn och elever, oavsett bakgrund (exempelvis föräldrars utbildningsbakgrund), bostadsort eller skolform, ska ha tillgång till utbildning av lika hög kvalitet. Det betyder inte samma för alla, utan att resurser, undervisning och stöd anpassas efter olika behov och förutsättningar, så att varje barn och elev ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin utveckling och sitt lärande.

2. **Hög kvalitet** i förskola och skola vilket innebär att utbildningen leder till måluppfyllelse utifrån nationella mål, med undervisning som främjar alla barns och elevers lärande och utveckling. Kvaliteten bedöms också utifrån likvärdighet, det vill säga hur väl verksamheten kompenserar för olika förutsättningar. Detta ska säkerställas genom ett systematiskt kvalitetsarbete där resultat följs upp, analyseras och används för förbättring över tid.

3. **Ekonomisk hållbarhet** som innebär att tilldelad budget används på ett effektivt sätt för största möjliga nytta i ett barn- och elevperspektiv.

Vänersborgs kommun

Tidplan

Våren 2025	Besök på samtliga kommunala skolor
Sommaren 2025	Besök på samtliga kommunala förskolor
Hösten 2025	Sammanställning och analys av samtliga besök
Hösten 2025	Analys av befolkningsprognoser och pedagogisk kapacitet
Januari 2026	Färdigställande av nulägesanalys
Våren 2026	Information och kommunikation internt
Våren 2026	Information och kommunikation externt
Våren 2026	Arbete i förvaltningsövergripande referensgrupp
30-31 mars 2026	Dialog- och informationsträffar med allmänheten
Mars-maj 2026	Fortsatt arbete internt
18 maj 2026	Presentation av slutrapport till barn- och utbildningsnämnden

Vänersborgs kommun

Syftet med informations- och dialogträffar

- Att informera allmänheten om det pågående arbetet
- Att lyssna in allmänhetens synpunkter
- Barn- och utbildningsförvaltningen strävar efter att ha en bredd av perspektiv som underlag inför den rapport som ska presenteras till barn- och utbildningsnämnden

Vänersborgs kommun

Hur tar vi hand om era synpunkter?

- Materialet från dialogkvällarna sammanställs och blir en del av underlaget till barn- och utbildningsnämnden i maj 2026.
- Materialet från dialogkvällarna kommer finnas att ta del av på hemsidan www.vanersborg.se
- Enkätsvar kommer sammanställas och blir en del av underlaget till barn- och utbildningsnämnden i maj 2026. Även detta material kommer finnas att ta del av på kommunens hemsida.
- Barn- och utbildningsförvaltningen kommer fortsatt kommunicera via kommunens hemsida i det fortsatta arbetet med översynen av förskole- och grundskoleorganisationen.

Vänersborgs kommun

Vad ska rapporten till barn- och utbildningsnämnden innehålla?

- Mål och syfte
- Nulägesanalys av demografiska förändringar, behov och lokaler
- Analys av kvalitet, ekonomi och organisation
- Redovisning av underlag från referensgrupperna
- Förslag på scenarier och strukturalternativ

Vänersborgs kommun

Vad påverkar oss?

Statens styrning
Skollag, läroplaner och andra skolförfattningar, kommunallag, lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, förvaltningslagen, arbetsmiljölagen, globala hållbarhetsmål, högt reformtempo, asylboende, utbudsansvar m.m.

Kommunens styrning
Kommunens styr- och ledningssystem, vision, inriktningsmål, aktuell mål- och resursplan, förväntade resultat, styrdokument lokalförsörjning, BUN:s reglemente. Kommunfullmäktige äger beslut av principiell beskaffenhet = förskole- och skolstruktur

Barn- och utbildningsnämndens nuläge
Befintlig organisationsstruktur, ändamålsenlighet, pedagogisk kapacitet, prognostiserad befolkningsutveckling, hyresavtal, underhållsbehov, systematiskt kvalitetsarbete, kvalitetsaspekter gällande undervisningen

Vänersborgs kommun

Grundläggande för all offentlig verksamhet är att tillgängliga resurser ska användas effektivt och ändamålsenligt.
I kommunallagens **11 kap. 1§** benämns detta som att kommuner och regioner ska ha en
god ekonomisk hushållning

Några av delarna i skollagen:
-Tillgänglighet - Likvärdighet
- ”Närhetsprincipen”
- Legitimerad och behörig personal
- Kompetensutveckling - Trygghet och studiero
- Skolskjuts

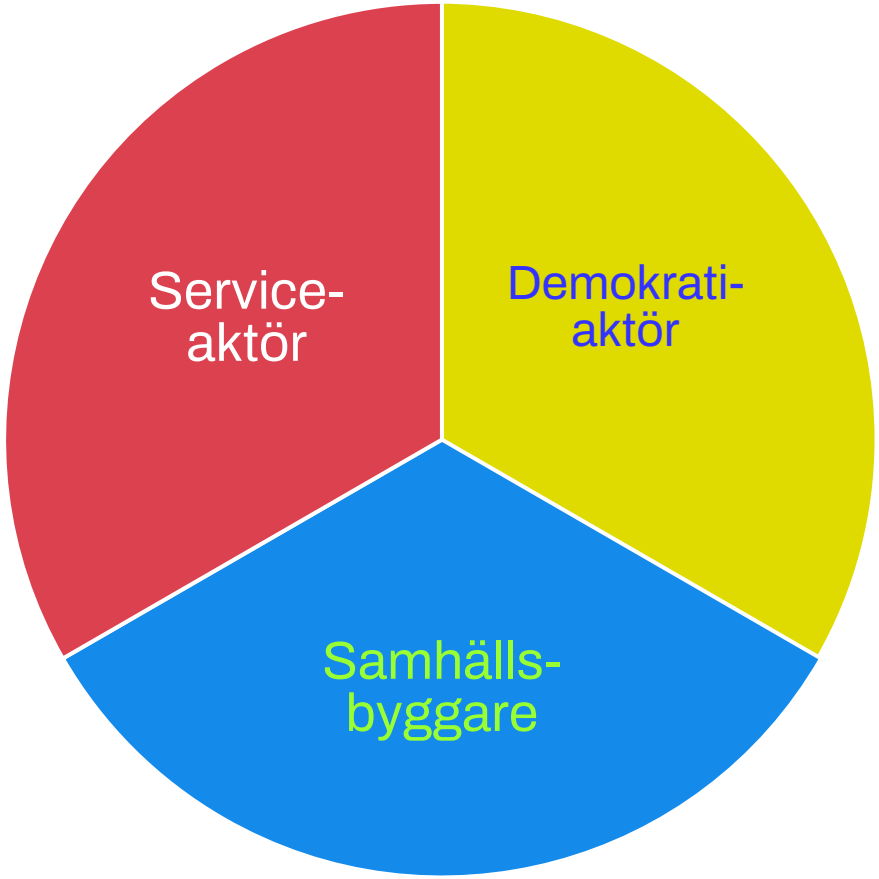
Barnkonventionens fyra grundprinciper säger att:

- Alla barn har lika värde och samma rättigheter.
- I alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas.
- Varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör barnet.

Vänersborgs kommun

Kommunens politiska uppdrag

Ansvar för att de tjänster som kommunen har i uppdrag att se till att medborgarna har tillgång till utförs – god kvalitet utifrån individuella behov

Skapa förståelse för kommunens uppdrag. Att ta ansvar för helheten och för att prioritera de gemensamma resurserna. Aktivt samspel med medborgarna och civilsamhället

Agera för en hållbar utveckling som skapar förutsättningar för framtida generationer. God ekonomisk hushållning

Vänersborgs kommun

Analys av nuvarande förskole- och grundskolestruktur

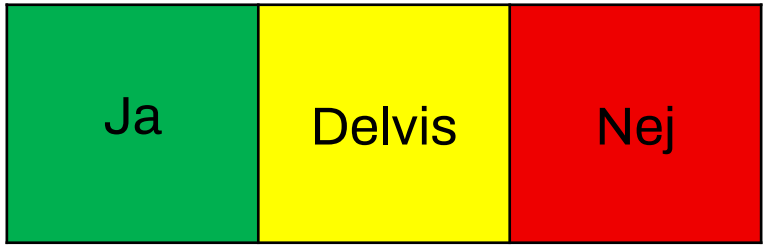
Vänersborgs kommun

Kartläggning av nuläge, funktioner och kapacitet

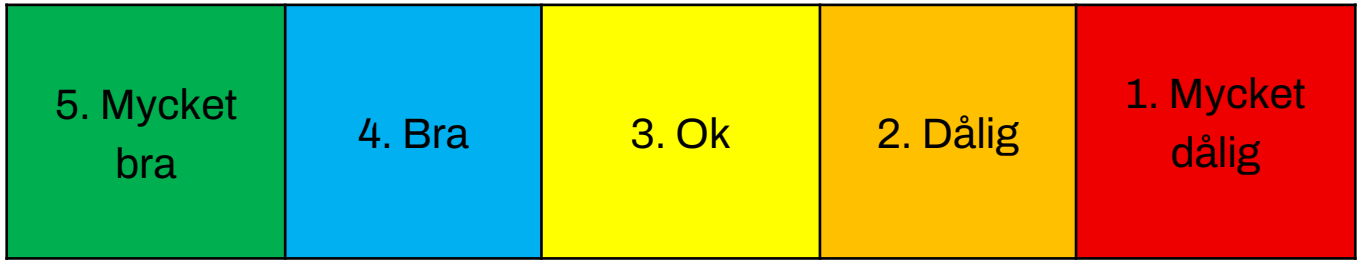
Skola		Förskola	
Klassrum och grupprum	*Antalet klassrum och hur många elevplatser, möjlighet att erbjuda eleverna mindre grupper eller avskild miljö*	**Hemvist, större och mindre rum**	*Möjligheten till varierande miljöer och mindre sammanhang*
Fritidshem	*Tillgängligheten till egna och delade ytor*	**Hygienutrymmen**	*Skötrum, vattenlek, integritetsskyddande utformningar*
Gemensamma ytor	*Matsal* *Ytor för möten, gemensamma aktiviteter*	**Matsituation**	*Möjlighet att äta i ett större utrymme eller äta i hemvisterna*
Utemiljö	*Boverkets rekommendationer*	**Utemiljö**	*Boverkets rekommendationer*
Specialsalar	*Tillgång till idrottshallar, slöjdsalar, hemkunskapssalar*	**Utrymme för vila**	*Inomhus, utomhus med skärmtak, varmförråd för förvaring av vagnar*
Personalutrymmen	*Rum för rast, arbete, samarbete*	**Personalutrymmen**	*Rum för rast, arbete, samarbete*
Teknisk kapacitet	*Ventilationssystem, brandsäkerhet, antalet toaletter*	**Teknisk kapacitet**	*Ventilationssystem, brandsäkerhet, antalet toaletter*
Barn- och elevhälsan	*Utrymmen för barn- och elevhälsans professioner*		
Säkerhetsaspekter	*Lås, larm, skalskydd*	**Säkerhetsaspekter**	*Lås, larm, skalskydd*
Teknisk status	*Bedömning samt underhållsbehov i tkr kommande 10 år (kommunala lokaler)*	**Teknisk status**	*Bedömning samt underhållsbehov i tkr kommande 10 år (kommunala lokaler)*

Vänersborgs kommun

Är lokalerna ändamålsenliga ur pedagogisk synvinkel?

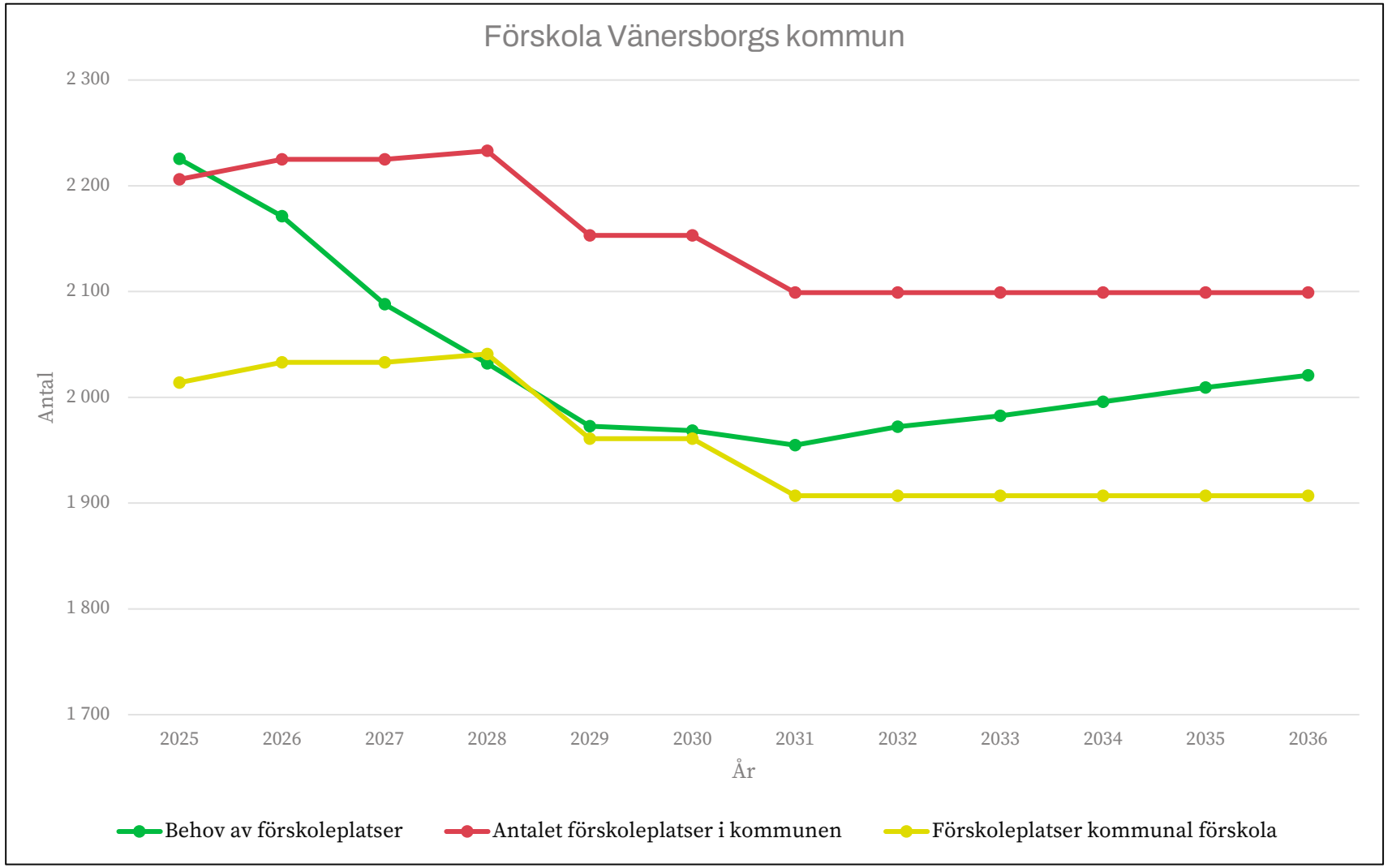
Lokalernas tekniska status

Vänersborgs kommun

Nuläge förskola

Vänersborgs kommun

Behovet av förskoleplatser minskar över tid sett till kommunen som helhet

År 2025: 2 225

År 2031: -270

År 2036: -204

Vänersborgs kommun

Platsbalans förskola

ÅR	2025	2031	2036
TOTALT	-20	+144	+79

Brålanda och Sundals-Ryr	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+16	Brålanda f förskola
År 2031	-8	
År 2036	-12	

Skerrud	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	-28	Skerruds förskola
År 2031	-11	
År 2036	-14	

Frändefors	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	-44	Frändefors förskola
År 2031	-21	
År 2036	-23	

Fristående förskola
Karten förskola
Vänersnäs förskola

Vargön och Vänersnäs	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+24	Hallebergs förskola Lindvägens förskola Granås förskola Näckrosvägens förskola Björkvägens förskola
År 2031	+61	
År 2036	+52	

Rösebo	Platsbalans
År 2025	-37
År 2031	-36
År 2036	-42

Centrala Vänersborg	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+41	Marierovägens förskola Gasverksgatans förskola Holmängens förskola Belfragegatans förskola Propellergatans förskola Tenggrenstorps förskola Vänerparkens förskola 23 Vänerparkens förskola 25 Kastanjevägens förskola Korsgatans förskola
År 2030	+124	
År 2036	+106	

Blåsut och Öxnered	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+/-0	Blåsut förskola Dalaborg förskola
År 2031	-28	
År 2036	-36	Öxnered förskola

Väne-Ryr	Platsbalans	Ändamåls-enlighet
År 2025	+1	Väne-Ryr förskola
År 2031	-7	
År 2036	-9	

Onsjö	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	-2	Ponnygatans förskola Åkaregatans förskola
År 2031	+61	
År 2036	+51	Skördegatans förskola

Fristående förskola
Förskolan Villa Korseberg

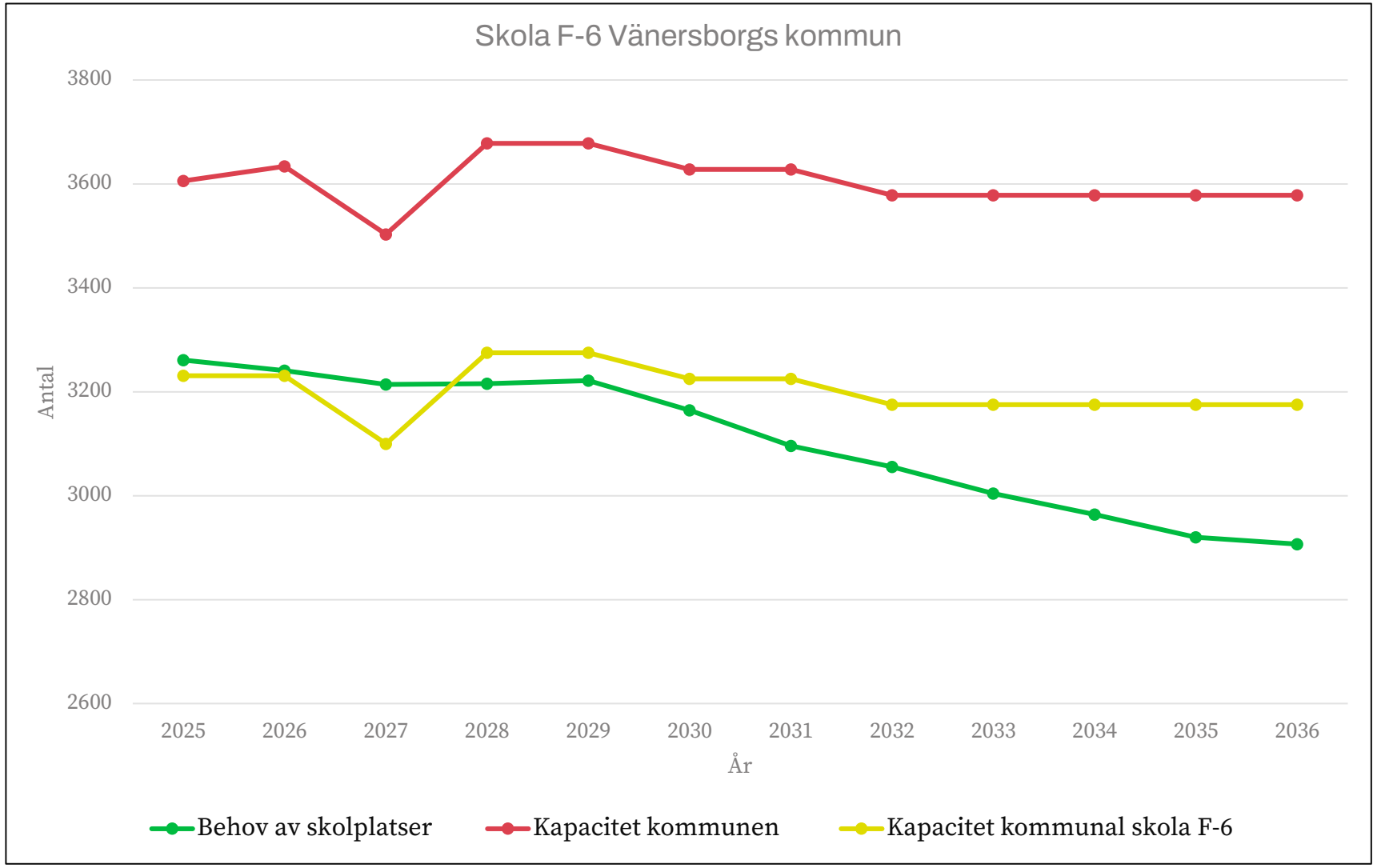
Mulltorp	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+9	Mulltorp förskola
År 2031	+9	
År 2036	+6	

Fristående förskola
Frida förskola
Vetegroddens förskola

Vänersborgs kommun

Nuläge skola

Vänersborgs kommun

Behovet av skolplatser F-6 minskar över tid

År 2025: 3 261

År 2031: -166

År 2036: -355

Vänersborgs kommun

Platsbalans F-6

ÅR	2025	2031	2036
TOTALT	+363	+531	+672

Brålanda och Sundals-Ryr	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+47	Brålanda skola
År 2031	+63	
År 2036	+22	

Skerrud	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+28	Skerrud skola
År 2031	+15	
År 2036	+25	

Frändefors	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+62	Frändeskolan
År 2031	+112	
År 2036	+137	

Vargön och Vänersnäs	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+35	Granås skola Rännum skola
År 2031	+89	
År 2036	+126	

Fristående skola
Vänersnäs skola

Rösebo F-3	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+6	Rösebo skola
År 2031	+9	
År 2036	+7	

Blåsut, Öxnered och Väne-Ryr	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+39	Blåsut skola Öxnered skola
År 2031	+181	
År 2036	+216	

Centrala Vänersborg	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+77	Holmängenskolan Mariedalskolan Tärnanskolan
År 2031	+14	
År 2036	+67	

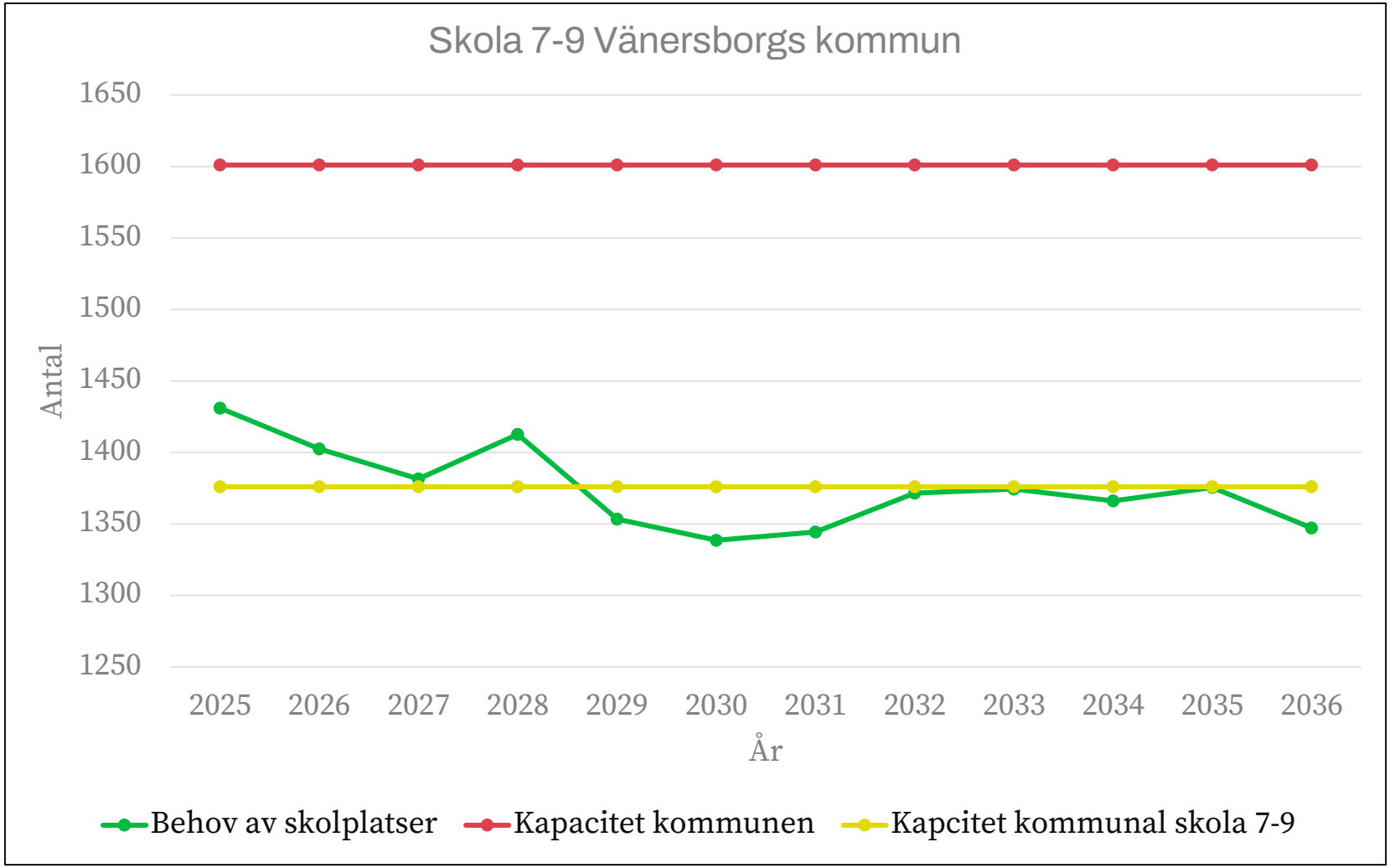
Fristående skola
Fridaskolan

Anpassad grundskola
Mariedalskolan

Onsjö	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+54	Onsjöskolan
År 2031	+30	
År 2036	+54	

Mulltorp	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+15	Mulltorp skola
År 2031	+18	
År 2036	+18	

Vänersborgs kommun

Behovet av skolplatser 7-9 minskar över tid

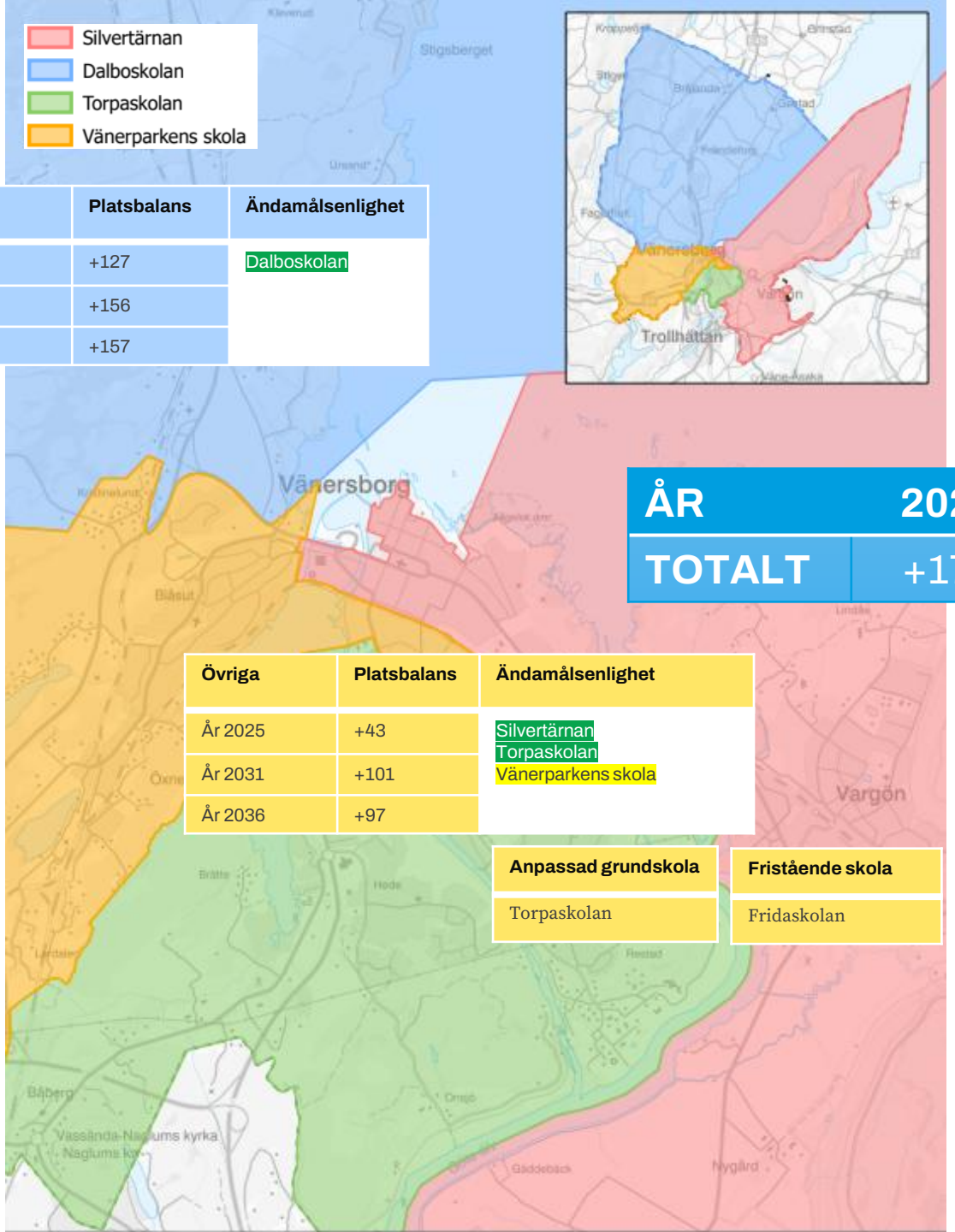
År 2025: 1 431

År 2031: -87

År 2036: -84

Vänersborgs kommun

Platsbalans 7-9

Dalsland	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+127	Dalboskolan
År 2031	+156	
År 2036	+157	

ÅR	2025	2031	2036
TOTALT	+170	+257	+254

Övriga	Platsbalans	Ändamålsenlighet
År 2025	+43	Silvertärnan Torpaskolan Vänerparkens skola
År 2031	+101	
År 2036	+97	

Anpassad grundskola	Fristående skola
Torpaskolan	Fridaskolan

Vänersborgs kommun

Kommunens utbudsansvar

Kommunerna har ett ansvar att säkerställa att det alltid finns förskola för barn som önskar det och skola för alla skolpliktiga barn, det så kallade utbudsansvaret

Det betyder att Vänersborgs kommun behöver ha en beredskap (överkapacitet) för att kunna ta emot nya barn, till exempel:

- om barn flyttar till kommunen
- om en fristående förskola eller skola lägger ned
- om antalet asylsökande barn boende i kommunen ökar

Restad Gård

Vänersborgs kommun

Mycket stora behov av underhåll kommande tio år

Underhållsbehov kommunala lokaler år 2025-2034 där barn- och utbildningsnämnden är hyresgäst	Kronor
Förskola	54 065 000
Årskurs F-6	282 091 000
Årskurs 7-9	194 692 000
Summa	**530 848 000**

Vänersborgs kommun

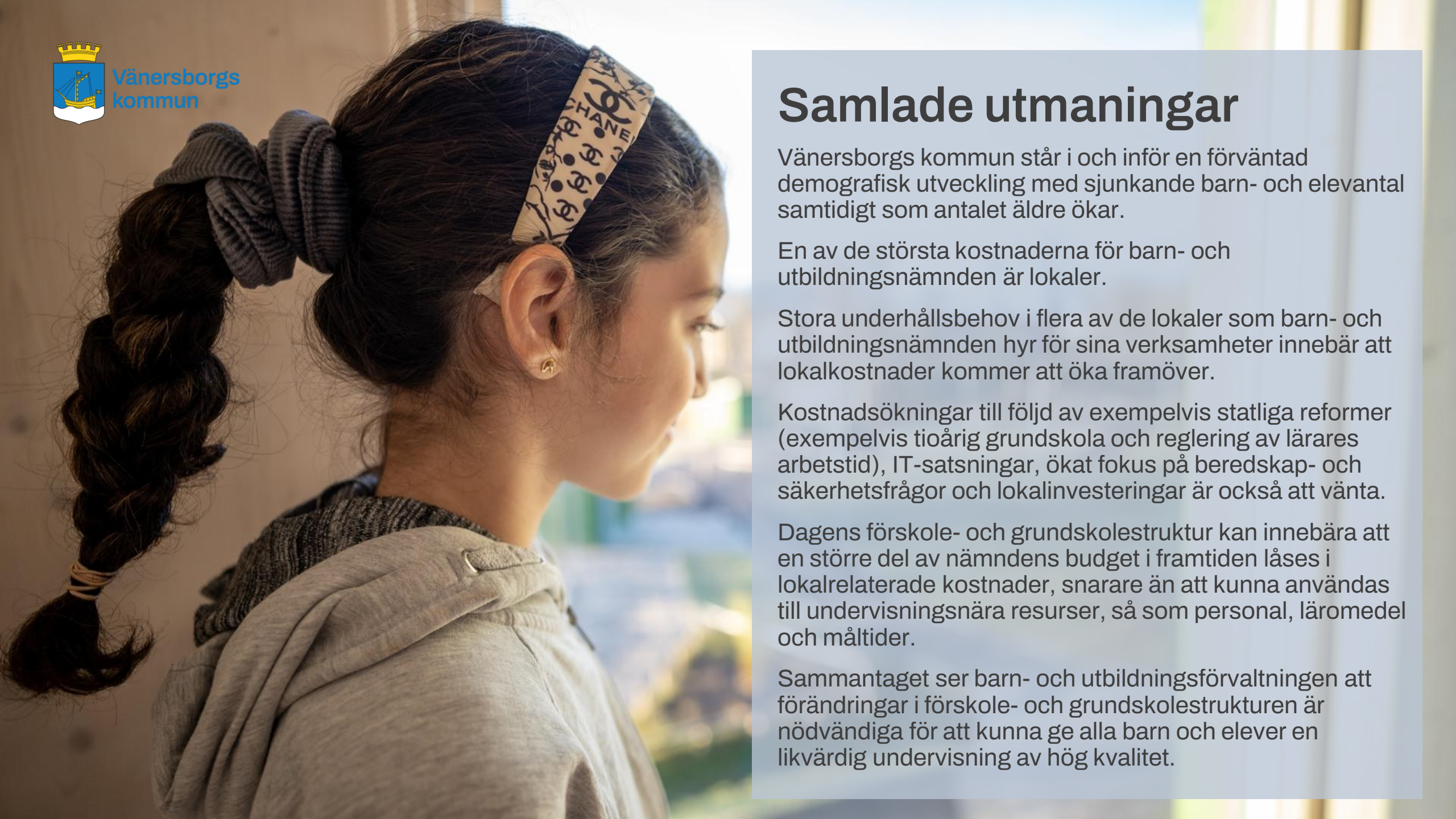
Mobila skolteamet
Välkomsten
Modersmålsenheten
Skolbibliotekarier
Barn- och elevhälsan
Administrativa stödenheter

Vänersborgs kommun

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Vänersborgs kommun

Samlade utmaningar

Vänersborgs kommun står i och inför en förväntad demografisk utveckling med sjunkande barn- och elevantal samtidigt som antalet äldre ökar.

En av de största kostnaderna för barn- och utbildningsnämnden är lokaler.

Stora underhållsbehov i flera av de lokaler som barn- och utbildningsnämnden hyr för sina verksamheter innebär att lokalkostnader kommer att öka framöver.

Kostnadsökningar till följd av exempelvis statliga reformer (exempelvis tioårig grundskola och reglering av lärares arbetstid), IT-satsningar, ökat fokus på beredskap- och säkerhetsfrågor och lokalinvesteringar är också att vänta.

Dagens förskole- och grundskolestruktur kan innebära att en större del av nämndens budget i framtiden låses i lokalrelaterade kostnader, snarare än att kunna användas till undervisningsnära resurser, så som personal, läromedel och måltider.

Sammantaget ser barn- och utbildningsförvaltningen att förändringar i förskole- och grundskolestrukturen är nödvändiga för att kunna ge alla barn och elever en likvärdig undervisning av hög kvalitet.